

Verleden, heden en toekomst van het railvervoer in Nederland

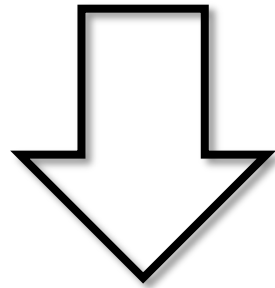
symposium NVBS ter gelegenheid van het 85-jarig bestaan

*Wat heeft de liberalisering
van de personenvervoersmarkt
ons gebracht in 2016?*

Piet Geurts

Rotterdam
12 november 2016

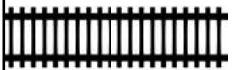
*Wat heeft de liberalisering
van de personenvervoersmarkt
ons gebracht in 2016?*

***Wat waren de effecten van
marktwerking in het spoorvervoer
in de periode 1991 - 2016?***

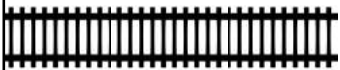
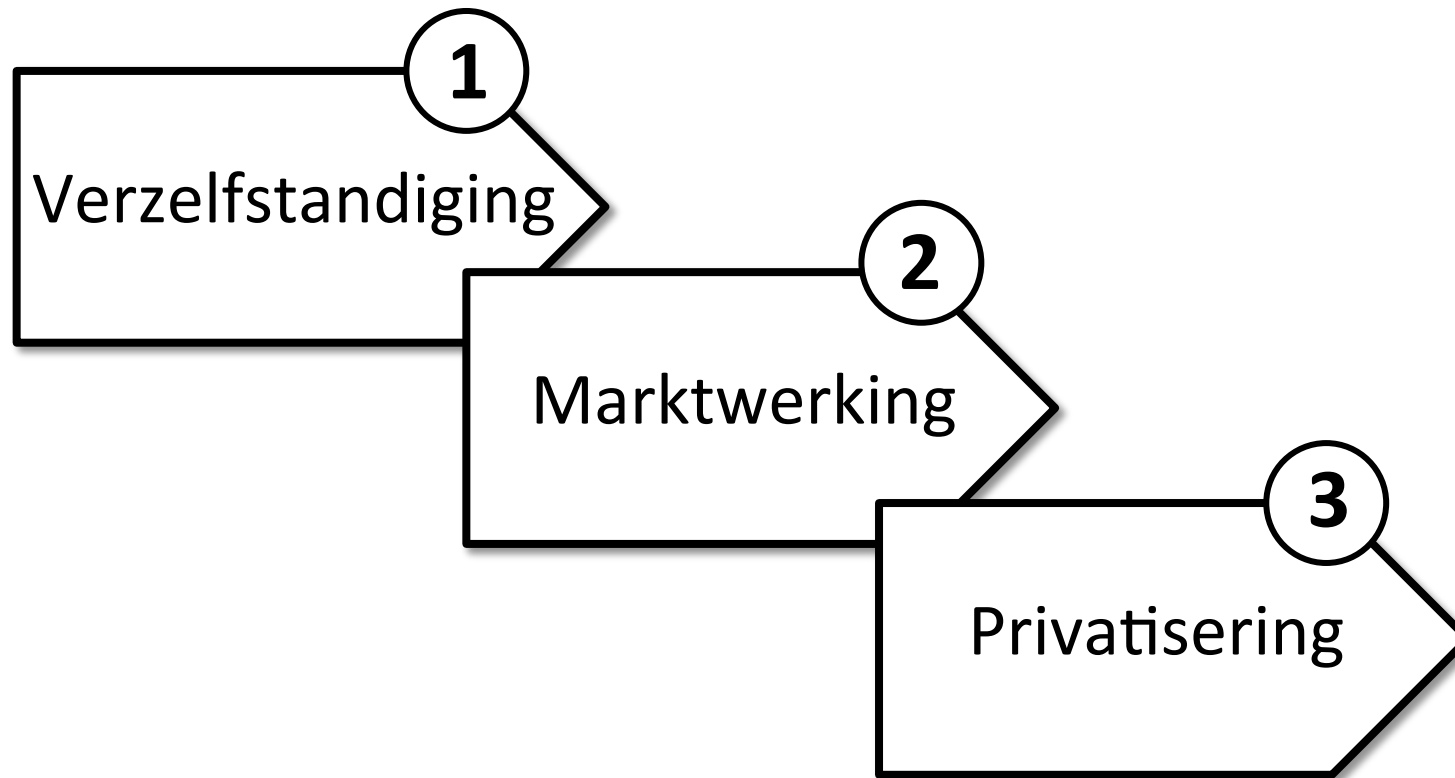

Wie ben ik en hoe kijk ik?

Wat was nodig voor marktwerking?

- 1991: spoorsector in Nederland = NS
- Ideologie, Reagan, Thatcher, Europese Unie, Paars

Wat waren de effecten van de verzelfstandiging van NS?

+

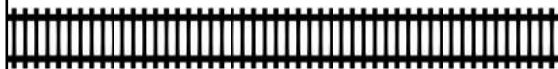
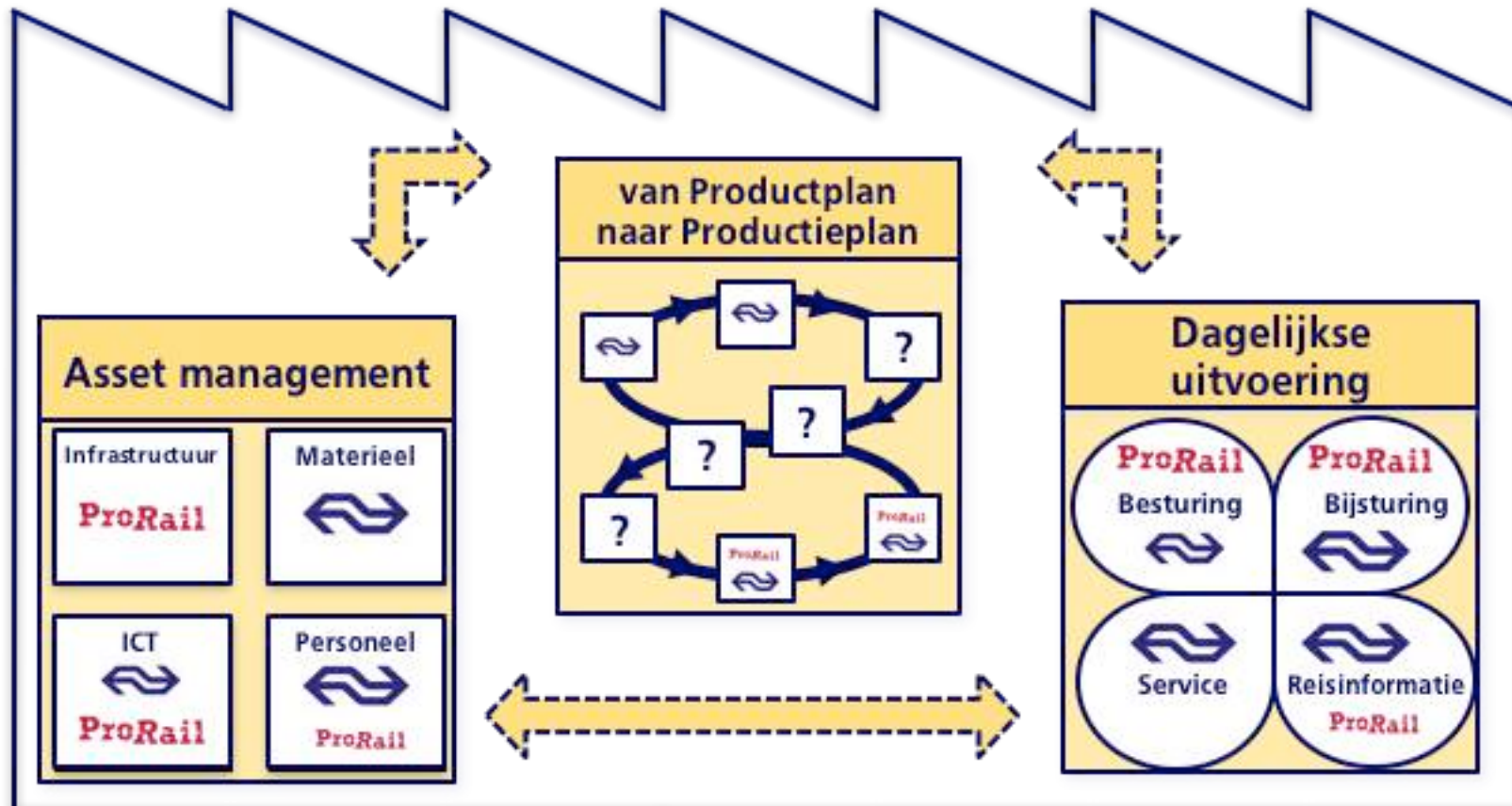
- Splitsing infrastructuur en vervoerexploitatie
- Infrastructuur → versterking publieke aansturing
- Capaciteitsmanagement: transparant en onafhankelijk
- Financiële verzelfstandiging
  - afbouw exploitatiesubsidies
  - afbouw garanties leningen
- Verzakelijking bedrijfsvoering
- Versterking ondernemerschap

?

- Splitsing Verkeersleiding en Transportsturing
- Buitendienststellingen, onderhoud → reizigershinder
- Ontwikkeling infrastructuur en vervoer (spoorboekje)
- Financiële focus (korte termijn)
- Lange termijn focus minder: wat is toekomstperspectief?
- Transitie effecten → onrust, onzekerheid, stakingen

Intensieve samenhang in het spoorstelsel onder druk bijzonder kwetsbaar

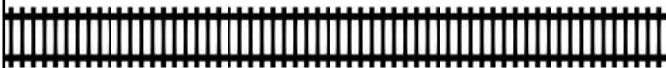
Wat heeft de versterking van het ondernemerschap opgeleverd?

—

- Alrecon, Articon, CVI
- Ingenieursbureau, CTO
- Infraservices, Strukton
- Spoorwegpolitie, SE Arbo
- NS Project Consult
- NedTrain Consulting
- NS Cargo

+

- Stations (horeca/retail)
- Vastgoed

Wat heeft de versterking van het ondernemerschap opgeleverd?

- Alrecon, Articon, CVI
- Ingenieursbureau, CTO
- Infraservices, Strukton
- Spoorwegpolitie, SE Arbo
- NS Project Consult
- NedTrain Consulting
- NS Cargo

Prestaties van het Nederlandse spoorstelsel: waar staan wij in 2016?

Internationaal perspectief

- Top 3: Japan, Zwitserland en Nederland
  - Investerings: infrastructuur (PHS), stations, uitbreiding materieelpark, ERTMS
  - Echte dienstverlening
  - Kostenefficiëntie
-

Historisch perspectief

- Klanttevredenheid: meer dan 75 % rapportcijfer > 7
  - Vervoersaanbod (spoorboekje)
  - Reizigerspunctualiteit
  - Stations: groot én klein
  - Exploitatie HSL-Zuid
  - Verwachtingen reizigers
-

Aanbesteding van regionaal spoorvervoer: een succesverhaal

+

- Uitbreiding vervoersaanbod (hogere frequenties)
- Verbetering punctualiteit (vertrekbevel machinist)
- Vernieuwing materieelpark
- Efficiencyverbetering: conducteur van de trein
- Versterking regionale/lokale betrokkenheid
- Onrendabel → rendabel?

?

- Multimodale OV-netwerken (minder dan voorzien)
- Aansluitingen op het hoofdnet soms minder goed
- Vernieuwing materieelpark: komende 10 - 20 jaar niet
- Service, informatie en veiligheid zonder conducteur
- Juridische procedures
- Subsidies door provincies

Meerdere vervoerders op het spoor: met hier en daar een uitdaging

“Let erop dat u bij vertrek vanaf station Amersfoort voor een reis met de Valleilijn incheckt bij een poortje van de Valleilijn. Checkt u voor een reis met de Valleilijn in bij een NS poortje, dan heeft u geen geldig vervoerbewijs voor de Valleilijn.”

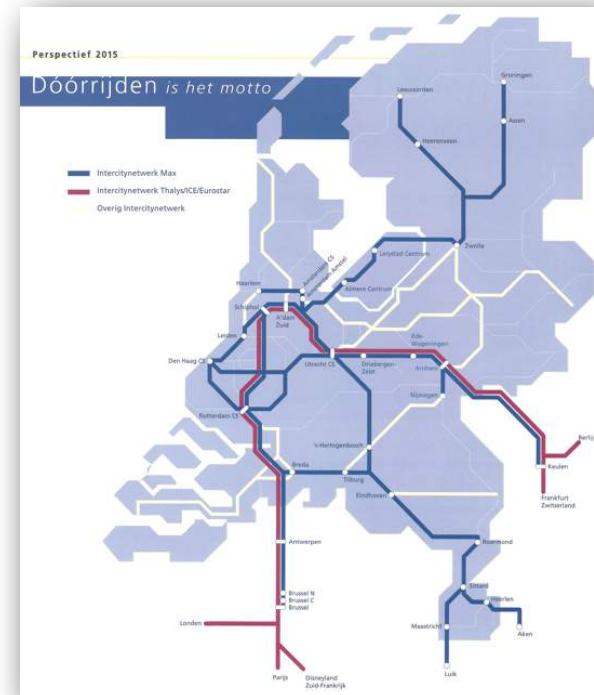

Andere experimenten met marktwerking: niet altijd even succesvol

Concurrentie op het spoor:
kapitein Lovers op de bok

Europese aanbesteding
hogesnelheidsvervoer

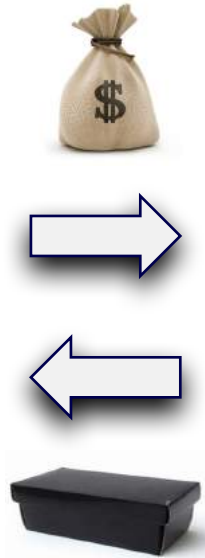
Meer markt, minder overheid?

meer spelers, regulering en complexiteit

①

Overheid

①

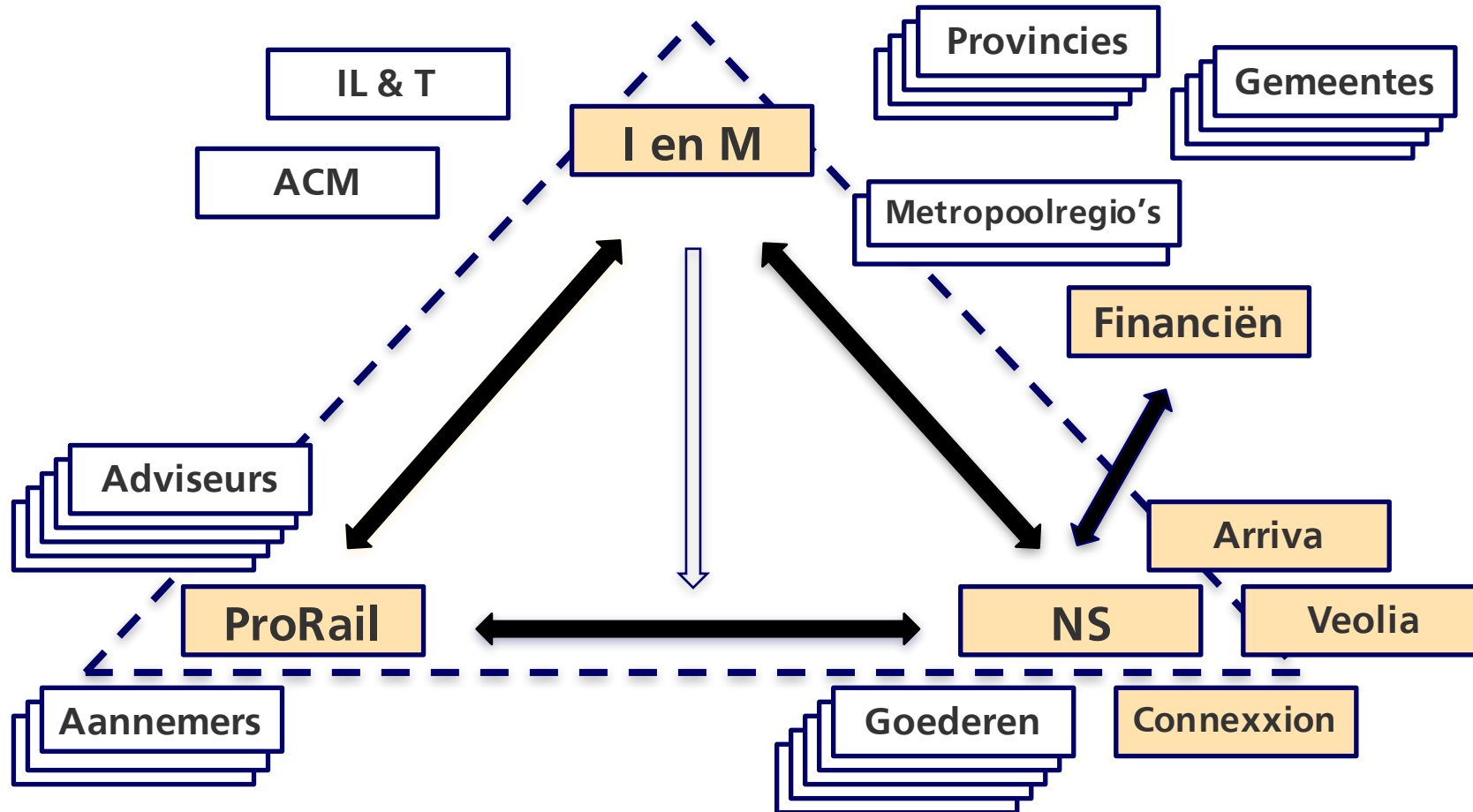

Vervoerder

Meer markt, minder overheid?

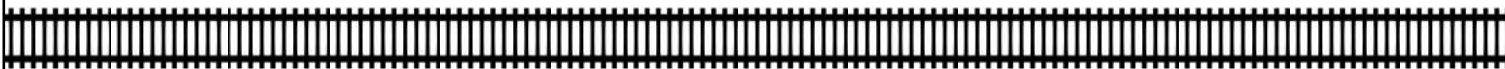
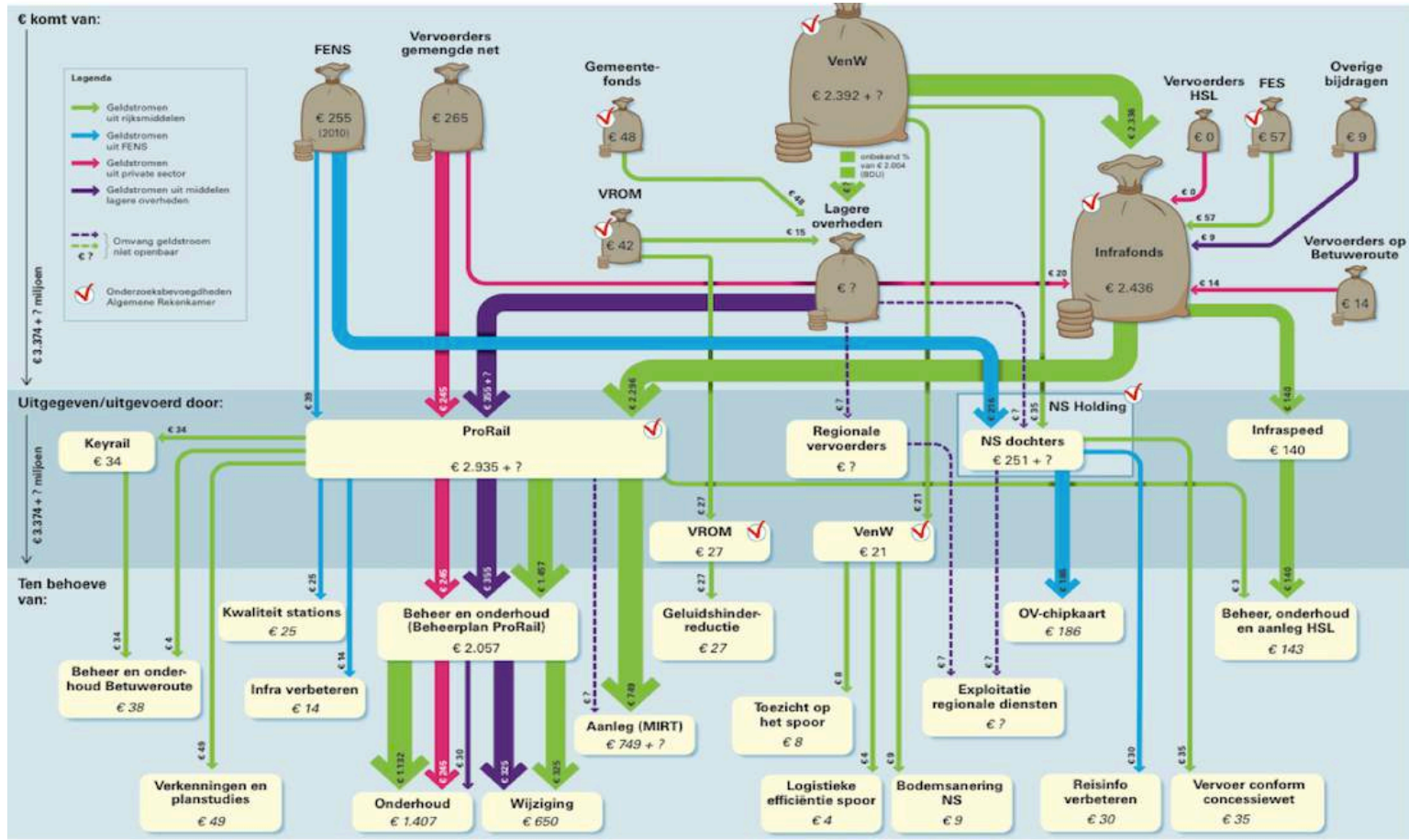
meer spelers, regulering en complexiteit

Meer markt, minder overheid?

meer spelers, regulering en complexiteit

Meer markt, minder overheid?

meer spelers, regulering en complexiteit

meer detailbemoeyenis met de bedrijfsvoering
minder kennis van de sector,
nauwelijks meer visie en ambitie,
geen integrale systeemregie

[Home](#) » [Binnenland](#)

Kamer eist toilet in elke trein

'Tweede Kamer wil af van ov-chipkaart'

15 OKT 2014

D66: keerzijde aan meer concurrentie op spoor

ProRail wordt publiek

23 SEP 2016 Alexander Bakker

Verzelfstandiging, marktwerking en ... **Privatisering**

100 % eigendom Nederlandse Staat

Keolis

70 % eigendom van SNCF,
SNCF 100 % eigendom Franse Staat

51 % eigendom Franse Staat

ARRIVA

a **DB** company

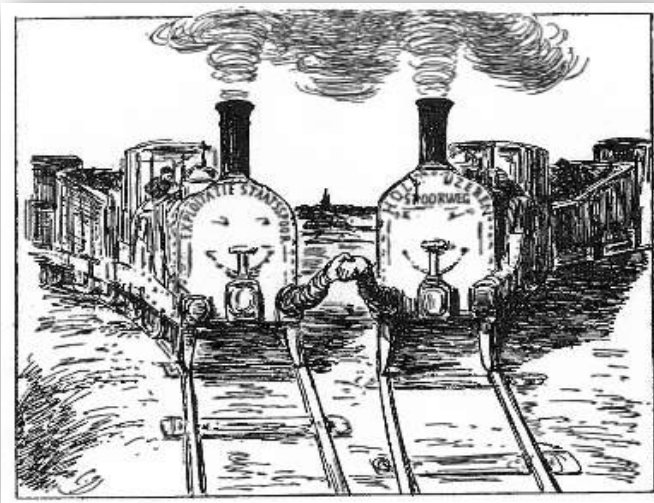
100 % eigendom Duitse Staat

Verdere liberalisering van het spoorvervoer?

- Concurrentie op het spoor – open access (Europese Unie)?
- Opknippen hoofdrailnet en Europese aanbesteding?
- Privatisering NS – beursgang of verkoop aan private partij?

7^e Parlementaire Enquête in Nederland
1888 – 1882
Exploitatie Nederlandse spoorwegen

20^e Parlementaire Enquête in Nederland
2013 – 2015
Fyra

